

VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA

FILMOVÉ PROJEKCE VE VHÚ PRAHA 2025–2026

Cesta k vrcholnému období československé armádní kinematografie

Vojenský historický ústav Praha bude od září pokračovat v pravidelných filmových projekcích. Nový cyklus se zaměří na tvorbu Československého armádního filmu v padesátých až šedesátých letech 20. století. Touto organizací tehdy prošla celá řada významných československých režisérů a kameramanů, kteří zde zanechali svou stopu hlavně v oblasti hraného a dokumentárního filmu. Prezentace se zaměří na tyto málo známé a často umělecky velmi zdařilé snímky. Divák během deseti projekcí filmového cyklu pozná, jak výrazně se v souvislosti se změnami společenského a politického klimatu proměňoval také Československý armádní film.

1 Vojenské přehlídky a propaganda 1. poloviny 50. let

Čtvrtek 25. září 2025 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Na příkladu dvou dokumentárních filmů o vojenských přehlídkách bude ilustrována proměna propagandistické filmové tvorby Československého armádního filmu v první polovině padesátých let. Film **Vítězný pochod** (1952, 63 min., režie Ivan Frič) je ikonickým dílem období takzvaného kultu osobnosti. Film **Bez obav** (1955, 22 min., režie Vojtěch Jasný) naopak dokumentuje odklon od ideologického dogmatismu a schematismu, které reprezentuje předchozí film.

2 Dokumentární tvorba 50. let v Československém armádním filmu

Čtvrtek 30. října 2025 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Projekce představí krátké dokumentární filmy Československého armádního filmu (ČAF) z padesátých let. Zaměřena bude především na méně známá díla významných režisérů a kameramanů, kteří zde tehdy působili. Uvidíme snímky Zbyňka Brynychy, Pavla Háši, Vladimíra Síse a Františka Vláčila.

Filmy: **Neprojdou** (1952, 12 min., režie Zbyněk Brynych), **Armádní umělecké divadlo** (1953, 26 min., režie Pavel Háša), **Strahov 9. květen 1957** (1957, 9 min., režie Vladimír Sís), **Vojenská maturita** (1957, 15 min., režie František Vlácil), **Sebeobrana** (1958, 10 min., režie František Vlácil).

3 Zahraniční tematika v Československém armádním filmu 50. let

Čtvrtek 27. listopadu 2025 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Projekce se opět zaměří na dokumentární tvorbu významných režisérů a kameramanů ČAF. Tentokrát se bude věnovat ukázce filmů, které natočili v Koreji, Číně, Německé demokratické republice a Francii filmaři Jiří Ployhar, Ivo Toman, Vladimír Sís, Vojtěch Jasný a Karel Kachyňa.

Filmy: **Rozdělená země** (1955, 23 min., režie Ivan Frič, kamera Jiří Ployhar), **Z čínského zápisníku** (1954, 12 min., režie Vojtěch Jasný, Karel Kachyňa), **Velká zkouška** (1957, 16 min., režie Jiří Ployhar), **Zápisník z NDR** (1957, 13 min., režie Ivo Toman), **Minuty v Paříži** (1957, 15 min., režie Vladimír Sís).

4 Hrané osvětové filmy ČAF – partnerská nevěra

Čtvrtek 18. prosince 2025 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Osvětové filmy natáčel Československý armádní film po celou dobu své existence. V padesátých letech měly většinou formu krátkého hraného snímku zaměřeného na různé problémy, které provázely život vojáků v armádě. Často se na jejich natáčení podíleli známí režiséři a kameramani. Pro řadu profesionálních herců, kteří si v těchto filmech zahráli, to byla jedna z jejich prvních filmových rolí. Snímky nezřídka překvapí svou vysokou uměleckou úrovní.

V první projekci věnované těmto filmům uvidíme tři filmy z padesátých let zaměřené na partnerskou nevěru. Středometrážní film z leteckého prostředí **Modrá a zlatá** (1957, 51 min., režie Pavel Háša) a krátké hrané snímky **Příležitost** (1956, 15 min., režie Vojtěch Jasný) a **Případ poručíka Veldy** (1956, 22 min., režie Karel Kachyňa).

5 Hrané osvětové filmy ČAF – mimořádné události s tragickým koncem

Čtvrtek 22. ledna 2026 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Tentokrát projekce představí osvětové hrané filmy, které varují vojáky před utonutím, alkoholismem, nezodpovědnou a lehkomyšlnou manipulací se zbraní a dopravními nehodami.

Filmy: **Puška tvůj kamarád** (1956, 15 min., režie Ivo Toman), **Ze soboty na neděli** (1958, 12 min., režie Vladimír Sís), **7 životů** (1957, 18 min., režie Pavel Háša), **Sen** (1957, 17 min., režie Karel Kachyňa), **Mne sa to nemůže stať** (1955, 16 min., režie Ján Lacko).

6 Hrané osvětové filmy ČAF – vtipná osvěta 50. a 60. let

Čtvrtek 26. února 2026 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

V závěrečné projekci věnované hrané armádní osvětové tvorbě budou promítnuty filmy, které vtipným způsobem reagují na různé nešvary v armádě. Ústrojová nekázeň je s nadsázkou kritizována ve snímku **Křivé zrcadlo** (1956, 13 min., režie Karel Kachyňa), alkoholismus v **Pokušení** (1957, 12 min., režie Karel Kachyňa), nepořádek a lajdáctví ve filmu **Vojín Pěnkava** (1964, 10 min., režie Ivo Toman). Režisér Milan Růžička se v osvětové tvorbě zaměřil na žánr grotesky. Němá groteska **Věčná touha, aneb Pif a Paf** (1966, 16 min., režie Milan Růžička) je o snaze dvou vojáků dostat se z kasáren za děvčaty. Šikanu Růžička kritizuje ve hvězdně obsazené grotesce **Dobrá rada je nad zlato** (1964, 14 min., režie Milan Růžička).

7 Dokumentární tvorba Studia ČAF v šedesátých letech – nové přístupy

Čtvrtek 26. března 2026 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Představeny budou dokumentární filmy, které v armádním studiu natočila v šedesátých letech nastupující nová generace mladých filmařů. Film o povodni na Dunaji v roce 1965 **Stoletá voda** (1965, 30 min., režie Karel Vachek). Sportovně zaměřený snímek **Odvaha** (1967, 16 min., režie Jan Schmid). Etnograficky zaměřený film o odvodech na Horňácku **Za vojáčka mňa vzali** (1967, 16 min., režie Rudolf Adler). Antimilitaristicky pojatý dokument o vojenském cvičení Vltava 1966 nazvaný **Vzpomínka na tři rána v českém lese** (1967, 20 min., režie Ivan Balada).

8 Nová témata a interpretace historie v hrané filmové tvorbě Studia ČAF v šedesátých letech

Čtvrtek 23. dubna 2026 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Historická témata v hrané armádní filmové tvorbě budou reprezentovat dva filmy. Krátký snímek **Cesty** (1967, 33 min., režie Jozef Sedláček a Petr Ruttner) je specifickou variací na známý hraný film Kočár do Vídně. Koprodukční film **V hodine strachu...** (1968, 49 min., režie Milan Růžička) byl natočen podle novely Františka Švantnera Sedliak. Je to působivé psychologické drama sedláka, který je na horské samotě ve slovenských horách konfrontován s realitou partyzánské války.

9 Nová témata a interpretace historie v dokumentárních filmech Studia ČAF v šedesátých letech

Čtvrtek 21. května 2026 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Historická témata, tak jak je v šedesátých letech ve svých dokumentech zpracoval Rudolf Krejčík, Ivan Balada a Rudolf Adler. Film o německém iredentismu v předválečném Československu **Pátá kolona** (1962, 38 min., režie Rudolf Krejčík) je ještě klasickým narativním dokumentem. Filmy **Cintorín bez mena** (1963, 22 min., režie Ivan Balada) a **Pět dopisů Karla Hiršla** (1968, 24 min., režie Rudolf Adler) jsou již vytvořeny jako efektní a specificky pojatá díla, kde historické téma je základem pro vyjádření hlubší myšlenky s nadčasovou platností.

10 Umělecký vrchol československé armádní filmové tvorby – filmový experiment šedesátých let

Čtvrtek 25. června 2026 v 18 h, kinosál Armádního muzea Žižkov

Politického uvolnění v šedesátých letech využili režiséři a kameramani armádního filmu k vlastnímu osobitému ztvárnění témat, která je zajímala. Už to nebyla jen úzce zaměřená armádní tvorba, vznikala také díla s civilními náměty i filmy experimentální a v mnohém provokativní. Projekce představí umělecké experimentální filmy některých režisérů armádního filmu.

Filmy: **Legenda** (1963, 10 min., režie Jozef Sedláček), **Člověk vo veľkej hale** (1964, 19 min., režie Ivan Balada), **Metrum** (1967, 10 min., režie Ivan Balada), **Snové scény** (1969, 22 min., režie Vladimír Drha), **Člověk neumírá žízni** (1970, 22 min., režie Václav Hapl).